Statsadministrasjonen

Dokumentliste

Sak

~~Gol 1989~~

Per G. Rust

Dok.nr.	Dato	Dokument (type, tittel)	Merknader
1	30.11.86	Kopi av brev til UO/Sverre M.	
2	02.02.88	Brev med opplysninger om fornm.	Jnr. 369
3	89	Brev til UO.	Jnr. 2088
4	27.07.89	Kopi av avisinnlegg i Hallingdølen v/ Rust 27.07.89 og Ellingsgard 03.08.89	
5	05.06.89	Brev fra Per G. Rust med opplysninger om forminner, avm. på utsnitt av ØK.	Poststemplet 05.07.89
6	22.09.89	Notat om telefonsamtale v/TB.N.	
7	24.09.89	Notat om forminner påvist av Rust (G22 + G23). v/TB.N.	

X-0039 B/N. (Godkj. januar 1983.) På lager i Trykksakekspedisjonen

160 000 9 87 GRYTTING AS, ORKANGER

Tom.
Til Onsdag.
Arne Emil Scaven på bevel.

KOPI

Herr Prof~~f~~essor Sverre Marstrander.

Eg driv med studier av Jernvinna,som vart drivi i stor stil over Golsfjellet i 11-1200. Og ser i Universitetets oldsaksamling i årsberetningen 1973-1974, at en Dame som heiter , Irmelin Martens: holdt eit foredrag i Stockholm: 14 ~~september~~ November om undersøkelser av jernvinna på Møsstrond i Telemark. Med dette ber eg om og få greie på om dette foredrag er arkivført slik at ein kan få gjenpart av dette. Eg trur det er i same tid det er drivi jernvinne der som her på Golsfjellet: I Kong Sverres tid vart jernvinna ei stor industri, både i Telemarken og Hallingdal og Valdres. Med dei store funn av vikingsverd og pilspissar og anan jernreidskap som trongs t,d, til skipsbygging so kjem eg stadig attende til avdanka krigarfolk som ikkje dugde til soldater lenger. Av dessen var det fagfolk på dette området.
Vonar eg kan få lese dette foredraget og soleis kan koma fram tin noko meir handfast materiale. Dersom De skulle veta om slikt materiale so er eg svært takksam om De vil sende meg slike opplysningar. Eg takkar på forhand.

Med Helsing frå Per G Rust 3550 Gol.

Gol den, 30/11-86.

Per Rust.

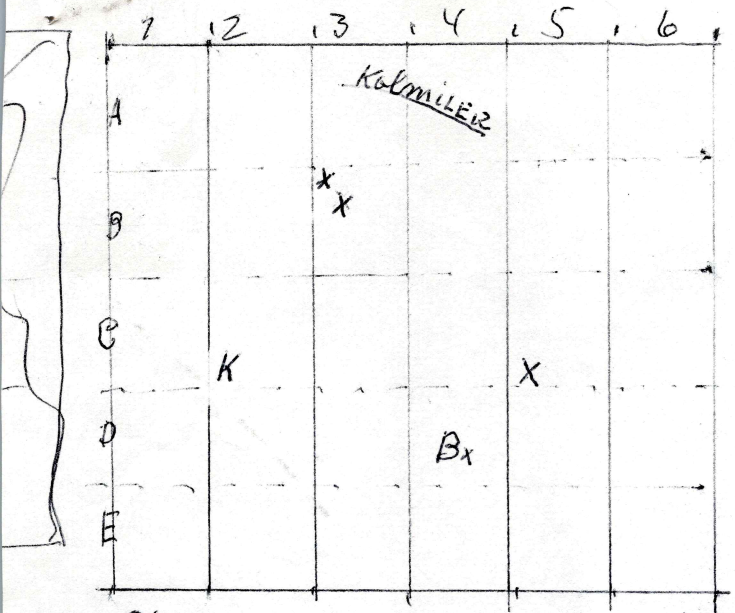

Økonomisk Kartverk over Kamben

066-5-3.

Gol: Buskerud.

	1	2	3	4	5	6	7
A							
B				X			
C							
D							
E				X			
F							

Mani BT 065-52 Gol. Buskerud.

OLDSAKSAMLINGEN
J.nr. 000369 05 FEB 88
SAKSB. DM ARK.NR

Gol den 2/2 88, ved Per G Rust.

Til Universitetets Olsaksamling.

Eg vil med dette seia Dykk kva eg veit om jernmiler, kolmile og Dyregraver. Det ser ut som det har vore mykje jernvinne på Golsfjellet. Både tidleg jervinne og seindre. Då helst på 1600 og 1700talet.Me veit at den gamlaste jernvinna gav store avfalsklomper. Mens den siste jernvinna jev små avfalsklumper, med tegn på Renneslagg. Eg kan påvise fleire slike jernmiler. Dei mest innteresante jernmiler har eg merka av på de småe skissene,under merke C-5 sjå økonomisk kartverk over Kamben: Gol i Buskerud 066-5-3. Likeins dei to jernminer på B-3 . I dette området skal det vere fleire jernmiler. På same skisse finnes fleire kolmiler A-3 og A-4 Og så har me Jødnbustølen: på D-4 Her har det stått ei bu: som samleplass for jern frå milene, altso eit lager av jern. Det som er funne På Møen: sjå Økonomisk kartverk BT 065-52 Gol i Buskerud. Ha Proff, Bjørn Haugen: reg, i 1939. Men det ligg ei jernmile på denne skisse C-7. Det går ein traktor veg frå den arbeide vegen og austover, denne vegen har skore tvers av denne mila men toppen av mila er inntakt. Rundt Møen: er det mange kolmiler og Dyregraver,likeins i haugane nord-aust for møen er det mange kolmiler og dyregraver. I dette området ligger det en stor flate, som ser ut til kan vere brukt til ridebane, avdi den er rund og den er gravet ut i sor-østre kant. Kan også vere gammel boplass. Denne ligger ved den gamle ferdavegen frå Gol til Valdres: Ogaå rundt denne plassem er det kolminer og Dyregraver. Eg kan påvise mange jernminer og kolmiler på Rekkeset:Stølslag. På kvar støl fins det Kolmiler. På 3 av Sølane er det funne jernmiler. Ei stor jernmile er so å seia tilintetjort då vegen opp til Storefje fjell vart bygd. Men det fins sikkert mange jernmiler langs med sydhellingen innåver mot Stølslaget Skutuset: og vidare vestover mot Stølslaget Tunnetjern: Nedunder dette stølslaget kan eg påvise ei stor jernmile,denne trur eg er inntakt På vollane på Skutuset: er det jernmiler, men det er dyrka mark no.Mendet kan påvisast der desse jernminene låg endå men dette hastar. Eg kan vera komtaktmann til sommaren,men eg likar ikkje innblanding av andre bygdafolk:

På denne eigedomen er det gamle boplasser med tomter småe åkerlapper. Reiner og steinrøyser syner endå, men det er attvokset med skog. Denne gården veit me var ibruk i år 1000so det må vera gamlare.

Vonar dette er av interesse, dessutan har eg eit funn av ei heimesmidd tang,funnet på eit Jordtak under reparasjon. Er det Oldsaker av interesse so skal den jevast til det, Eg skal rissa denne av på baksida,

Beste Helsing Per G Rust. Gol 3550.

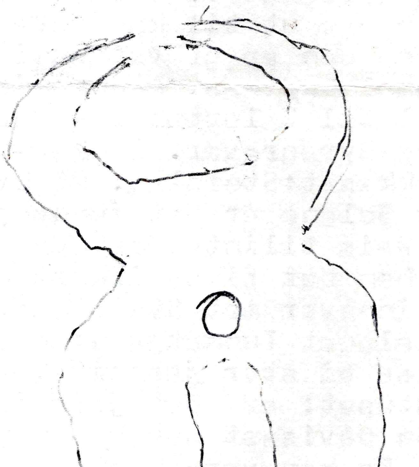

Avsender: UNIVERSITETETS OLDSAKSAMLING
ØKONOMISK KARTVERK
FREDERIKS GATE 2 - OSLO 1

OVERSENDELSE

Saksbehandler - telefon	Vår dato	Vår referanse
Tom B-N	17.07.89	
	Deres dato	Deres referanse

Mottaker
Distriktskonservator
øvre Buskerud.
P. O. N.

- [ ] Til orientering
- [ ] Etter avtale
- [ ] Til uttalelse
- [ ] Til utlån
- [ ] Til behandling
- [ ] Retur av dokumenter
- [ ] Jeg kontakter Dem
- [ ] Vennligst kontakt meg

Sak

Antall vedlegg

Saken oversendes deg som rette vedkommende.

Hilsen Tom.

Statsadministrasjonen
500.000. 1-83. HABIL offset as
X—005 B. (Godkjent oktober 1982.) På lager i Trykksaksekspedisjonen.

Stats-
administrasjonen

MELDING

Fra/Frå
Ivmelin

Til
Tom B-N

Sak
Saken overlates deg til videre behandling.
Prøven levert Revabitty, men hun er usikker på om de har anledning til å analysere den i laboratoriet

Mottatt/Motteke av | Dato 12/7 | Kl

1 500 000. 08-88. Sem.

X-0028 B/N (Godkj. 03-88) På lager i Trykksakekspedisjonen

2088 10

JM

Til Universitetets Oldsaksamling.

Sender hermed disse klumper, som antagelig er jernholdige klumper som er funnet i myr, tiltenkt en jernmine.
Funnet er gjort i utkant av myr. Det ser ut som vannet fra myra har gravet ut deler av en forhøyning i myra. I kanten av denne forhøyning står det igjen en del som er 70 cetim, høy og omlag en meter bred. Da jeg går og leter etter jerminer har jeg med meg en liten spade, som jeg stikker i kantene på slike forhøyninger. således raste disse klumper ut av forhøyningen. Disse klumper lå under et lag av jordmed mose på toppen,ti til tolv centimeter under overflaten. Det er sikkert mer av disse i denne forhøyning. Dersom dette er noget av betydning så skal jeg registrere disse. men da måtte jeg markere stedet med skilt av en eller annen type.

Jeg står til disposisjon om det er nødvendig.

Hilsen fra Per G Rust Gol 3550.

Registrering av Fornminner i Haga skog,gr7 br,1.

I Gol Komune, Hallingdal. Høgd o,h. frå 300 til 400 m,

Start fra toppen av skivevollen til Gol skytterlag.
1. 60 m nord vest 250 gr. 3 eller fire bøgastille etterverandre.
2. 45m frå sist nevnte, 250 gr, syd vest, ei stordyregrav.
3.50 m, frå denne, på neste haug, 40 gr, nord øst, minst 2 bøgastille
4 20 m, frå sistnemde, 40 gr,n,v, Bøgastille eller dyregrav.
5 . 50 m frå sistnemde,40 gr, n,v, -- det same.
6 60 m, frå sist nemde,20 gr, n,ø, Dyregrav,
7 . 10 m frå dobbelt høgspentmast,nr 1,der jordkabel tek til dyregrav
8 . 70 m frå mast nr,1 330 gr,n,v, to attfylte dyregraver.
9 . 90 m frå same mast,rett nord, opp på en haug, ei dyregrav.
10 .10 m frå sistnemde haug.350 gr, n,v,ei dyregrav.
11 .40 m frå sist nemde,350 gr n,v, ei dyregrav.
12 .12 m frå sist nemde, 350 gr n,v, ei dyregrav.
13 .35 m frå mast nr,2. 20 gr,n,ø, ei oppmura dyregrav.
14 .15 m frå same mast,320 gr, n,v, ei dyregrav.
15 .25 m frå same mast,230 gr s,v, ei dyregrav.
Nn 16 16 m ~~fxå~~ frå same mast,230 gr s,v, to dyregraver.
17 . 45 m frå same mast,270 gr,s,v, ei dyregrav.
18 . to meter frå sistnemde grav, oppkastet sten til ledegard.
19 .60 m frå sist nemde mast,320 gr,n,v, ei dyregrav.
20 .70 m frå sist memde mast,340 gr,n,v,ei oppmura dyregrav.
21 .15 m frå sist nemde grav,270 gr n,v,ei dyregrav.
22 .11 m frå mast nr,3. levninger etter dyregrav.
23 .90 m frå sist nemde mast,rett vest, mura steingrav i helling.
24 .60 m frå sist nemde grav,160 gr, s,v, ei dyregrav.
25 .20 m frå sist nemde grav,170 gr,s,ø,mura dyregrav.
26 ,80 m frå sist nemde grav,260 gr s,v,dyregrav ved stor stein.
27 .50 m frå sist nemde grav,same retning, tre dyregraver etter verandre,
28 .24 m frå mast nr,4.160 gr,s,ø, under lysledning, ei dyregrav.
29 .35 m frå sist nemde mast,340 gr n,v,ei dyregrav.
30 .10 m frå sistnemde grav, 330 gr, n,v,ei attkastet dyregrav.
31 .65 m frå mast nr,4.250 gr s,v, ei dyregrav.
32 10 m frå sist nemde grav,180, gr,s,v, dyregrav.

33 . like ved mast nr,4, finnest det minst fire dyregraver til.
34 . tibake til skyttervoll,150 m in,ø,gr,10ei dyregrav.
På andre siden av elven mot øst, har ein funne dyregraver men dei har same storleik som den fyrste nemde dyregrav.
De andre gravene som er registrerte,har alle same mål.
vel 2 meter lange og 1,30 m brede, Det er tydelig at det er mindre dyr ,so som Hjort, som er fanget.

Registrator. Per G Rust. Gol 3550 Gol.

nedre Fesheimtjern
Fesheimbekken
Kvernahushaugen
Rusteåni
Smogvegen
Velte
bekkhaugen
Nr 3
Nr 1 og 2
Nr 1
Nr 2
Nr 3

Klipp i prosjektarkivet

Fornminner frå Hallingdal, i Gol komune 3550

Dyregraver: som ligger i Haga Skog gr,7 br.1i Gol. crk,450m,o,h.
Over meget gamle dyregraver.

Det går bilveg frå Riksveg 49, gjennem Snodalen: og til nedlagt Husmansplass kaldet Vindfallet: Derfra går det en Traktorveg mot Sollibekken og videre langsmed denne.

Start frå nord østre hjørne av plassen Vindfallet: ved Steinrøys like ved vegen.
Derfra 68 gr, n,ø, 160 m, til kraftledning med dobbel mast ved myrputt.
nr 1, Dyregrav 15 m rett nord størrels-3x2,5x1,4m

nr 2, " " fra same mast,20m, 230 gr n,v st,3x2,5x1,4m

nr 3, " " fra same mast, 76m 80 gr ø, ved stor stein
Noget oppmuret på ene siden, st, lit mindre mål en forige.

nr 4, frå nr3, 46m 94 gr ø, st, 2,5x1,5x1.

nr 5, frå nr4, 80m rett øst, st,2,5x2x1.

nr 6, frå nr5 rett øst,45m til rund voll, crk,3m tverrmål.
Dette er trolig en gjenkastet grav, det er tegn til flere gjenkastet graver rundt dette sted.

nr 7, Dyregrav, frå denne bemerket voll 45m 48 gr ø, st,3x2x1.

nr8, dyregrav, frå nr 7, 124 syd,øst, 45m st, 2,5x2x1.

nr 9, " " frå nr8,rett øst, 85m,st 2,5x2x1.

Ny start frå Dyregrav nr 7, 90m 20 gr n,ø, Dyregrav, st, 3x2x1.

nr 11, frå dyregrav nr 9, 65m 332gr, n,v, st, 3x2,5x1,3.

Derfrå rett nord til før omtalte traktorveg langsmed sollibekk der det går en sideveg over Sollibekk.

Frå denne broen 66m rett syd 8m frå denne veg Kolmile.

frå denne kolmile,165 gr s,øst 80 m, Kolmile. ved gammel husmansplass.

Frå punkt 66 m frå bro,same retning til 80m, 70 gr, n,øst til 136m Gammel boplass 2m til høyre. Denne er 6m lang Og 2,5m bred, ene siden, langsiden: er mot slett fjellvegg.

derfra 34m , Boplass nr 2. Høyre hjorne er skadet av veibygg. Det er små åkerlapper ved disse tomter.Nu skogvokste.

Registrator Per G Rust. dato 5juni 1989.
Registrator er født 24/10- 1918. Gol 3550.

SE KART. BOPLASS ⊗ ⊗ ☒ BOPLASSER.

Rust mellom
Rust nedre
Olavsbråten
Rust
Solli
Sollibekken
Vindfallet
VINDFALLET

Fornminner frå Hallingdal. I Gol Komune. 3550 Gol. 750 m.o.H.

Dyregrav, som ligger ved Rustejuven:n,øst for gr13 br13

Bilveg fram til Juvskanten, med nedgang til demning i Rusteån.
Frå enden av veg,360 gr, n,v. crk 100m . str, 3,5x2,5x1,5.
Denne dyregrav er av same størrels og av same dato som Dyre-
gravene i Smøget:
Nyarbeidet bilveg frå Riksveg 49, ved Første avkjøring nord
for Solseter:Camping.
Denne veg går ned til Rusteåne, med bro over denne.
Fra broen, 33skritt 280 gr s,v 18m Kolmile.
Crk, 100 m syd, mellem elv og veg, Kolmile. (x) SE KART

Fra denne Bro, crk 400m til første kryss,
Fra kryss, 18m rett nord Dyregrav nr1, delvis oppmuret.
Bak denne,5m igjenkastet Dyregrav nr2, også muret.
Frå dyregrav nr1, Rett nord crk, 240m Dyregrav oppå haug.
Disse 3 graver ser ut til å vere eldre en før nevnte grav
ved Rust, og like dan de som kommer Følgende.
Frå dette kryss 280 gr syd,v crk 300 meter til myrmedhelling
mot elven. Nederst i denne myr en str sten.
Frå denne Sten, 30 meter rett syd ved grankrull
Dyregrav nr1. str,4x3,5x2m.
Dyregrav nr 2, fra nr1, 53m 245 gr, syd,v. str 4x4x2.
Dyregrav nr 3, frå nr2, 155m 250 gr, syd,v, str, 4x3x2.

Som navnet sier er det på grunn av overgang,for alle slags
ville dyr, over nevnte elv at namnet smøget kommer. Jeg vil
bemerke at disse 3 graver har vert i bruk i 1700. Og med den
vide form kan disse veret tømret på skrå mot toppen. Og er
således brukt til å fange ulv og Bjørn i,Den myra som vi starter
frå kalles Bjødnamyra:

Registrator Per G Rust. Gol.

ps, Lenger innåver i vegskråning til denne veg er det tydelig
merke etter skogbrand en gang i fortiden. Kullalaget ligger
7 til 10 cm under topplag av humus. Desuten ligger det 2
kjyrumiler i same området. sender med kart over disse. ds.

1217 F20 X01
BT 066-5-3

Fornminner i Hallingdal. I gol komune. 3550.

Ett gammelt sagn om at det skal ha stått ett slag på fjellet ved Fisleifjorden i Gol,og at det skal veret begravet store menn inne på fjellet.
På dette grunnlag har jeg registrert en rund Haug som har disse mål.

Haugen ligger på en setervoll tilhørende Erik Haugstad-Rust. Seteren heter Ørterstølen: Og ligger på Golsfjellet.

Haugen er rund, og har en grunnflate innenfor en firkant 14m x14m. målet tvers over toppen og til foten er 18 m. Toppen er flatet litt avdi det ha i tidligere tider veret brendt olsokk bål der.
Skulle dette være en gravhaug, så er dem ifare for å bli jevnet ut, da det skal bygges Kempingplass d der.

Registrator Per G Rust Gol 3550.

og Terje Østro. Gol 3550.

UNIVERSITETETS OLDSAKSAMLING, OSLO

22.09.1989

NOTAT

om telefonsamtale med Per G. Rust, 067/74524.

Brevene fra Rust (senest med poststempel 05.07.89) er ikke å forstå som anmodning om reaksjon fra UO's side. Registreringene ser han som fullendte arbeider som ikke trenger ytterligere befaring. Han vil gjerne fortsette å levere tilsvarende registreringer.

Bensinutgifter forbundet med registreringene ønsker han dekket. Da UO ikke kan hjelpe ham her, ble han anmodet om å søke kommunen om bistand.

Tom Bloch-Nakkerud

Tom Bloch-Nakkerud

Vilco A3 1144

24.09.1986 Gol

Jernvinneplass påvist av Per Rust for Kåre Olav Solhjell og TB-N.

M711: 1616 I Tisleia.

ØK:

UTM-koordinat: 017384 (G22)

H. o. h.:

Inntil NNV-siden av Rv. 49 og gjennomskåret av denne:

G22 Slaggforekomst, buet mot NNV der den faller mot myr og gjennomskåret av veiskjæring i SSØ. Den synes å ha blitt gravet ut i inntil 0,7 m dypde på SSØ-siden, innenfor gjerdet mot riksveien. Slaggen forekommer dels idagen inntil ~~i~~ vel hodestore biter, og må karakteriseres som størkneslagg. L. ØNØ 25 m, b. NNV–SSØ 8 m, h. ca. 1 m.

En prøve ble tatt 0,1 m den tilsynelatende urørte under ~~mark~~ overflaten av midtre del av slagghaugen.

G23 Per Rust påviste også to (tilsynelatende kvadratiske) kullgroper ~~ca. 20~~ samt en sannsynlig ~~mulig~~ smietuft ca. 200 m NV for slaggforekomsten. Smietuften var skadet ved hans graving i den.

Lokalitetene vil bli besørget registrert av Kåre Olav Solhjell.